

rožice sadili," so ljudje govorili od mladega pridigarja Slomškega. In ker je iz srca vrela beseda, je segala tudi globoko do srca in jih vzbujala k novim, višjim vzorom. — Budili so ga kakor pisatelj. Take pisave, pisave namreč tako umevne in pristrane, s prilikami, podobami in prigovori iz domačega življenja mično preprežene Slovenci do takrat še niso poznali; zato je vse povsod spoštovanje do slovenskega jezika in veselje do slovenskega branja izbudila. Vsaka nova knjiga Slomškova je bila željno pričakovana, hvaležno sprejeta in zopet in zopet natisnena. Pisali pa so, kakor se narodnemu duhovniku in škofu spodobi, najraje o predmetih, ki služijo narodu v duhovno izbujo in krščansko omiko: tedaj o šoli, o domači izreji, o cerkvenem poduku v pridigah in krščanskih naukah. Njih pridige v „evangeljski“ in v „apostolski brani“ zbrane so — to se sme brez ugovora reči — cerkveno govorništvu v novo in boljše tir napeljevali, ter pridigarjem kazale, kako se zamore in mora božji nauk v čisti, njemu dostojni besedi oznanovati. — Budili so ga kakor pesnik. Duševno vstajenje vsakega naroda začenja s pesnijo. Pesen je, ki najbolj globoko sega v človeško srce, kroti njegove strasti, plemeniti njegove čute, in vzdiguje zavzetega duha iz zemeljskih nižav v nebeške višave. Zato ljubi vsak narod svoje pesnike in mu je zlasti „narodna pesen“ predraga svetinja. Tudi pokojnega Slomškega je Bog bogato obdaril s pesniškim duhom. Peli so radi in pesni zlagali še rajše. In kaj so peli? To, kar katoliškemu duhovniku in škofu pristojajo; peli so: „Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji.“ — In kako so peli? Peli so po domače — in prav po domače: bili so zares naroden pesnik. In ker so iz srca naroda peli, so segale njih pesni tudi globoko v srce naroda. Stari in mladi so jih radi prepevali in jih še prepevajo; Slomškove pesni se pozabile ne bodo. In kedaj so peli? Peli so kakor mladi kaplan, pa tudi kakor ostareli škof so še radi segli v pevske strune in zapeli mile pesni mladim in starim. V svojih pesnih z materjo zibljejo nedolžnega dojenca, z otroci na ledini igrajo nedolžno „veselje“, vadijo učence v „šoli veselega petja“, svariijo mladenčca in devico na razpotju med grehom in čednostjo, navdušujejo moža za težavna dela njegovega poklica in pripravljajo sivega starčka na srečno smrt. V drugih pesnih spremljajo otroke v šolo in cerkev, svate k poroki, kmeta na delo, prijatelje v vinsko gorico, vojščake na krvavo polje časti, romarje na božjo pot, mrliča k pogrebu in dušo pokojnega v sveti raj. — Še v drugih pesnih odprejo velike bukve stvarjenja božjega: v podučljivi šopek povijajo duhteče cvetlice na polji, razlagajo stoglasno petje ptičic pod nebom, počivajo s popotnikom pri hladnem potoku v zelenem logu, učijo strah božji v tresku in gromenju, in trpečemu srcu kažejo, „kje dom je moj“ nad zvezdnatim nebom. — Takó so bili Slomšek zares buditelj svojega naroda:

budili so ga z besedo, s peresom s pesnijo. Pa to jim še ni bilo zadosti.

Budili so narod drugič po tem, da so tudi druge navduševali, naj posvetijo svoje talente in svoje pero krščanski prosveti naroda. Ni namreč vsakemu dano, spisati celih knjig; pač pa se posreči zdaj temu zdaj onemu, spisati kak podučljiv sestavek, ki zamore koristiti drugim. Slomškovo načelo pa je bilo to: „Vsaka dobra misel, vsak izvrsten sestavek je dar božji, ki se ne sme zapirati, ampak narodu izročiti v duševno hrano.“ Zato so že kakor špiritual v Celovcu vadili mlade bogoslovce v slovenski pisavi, ter izdali raznih mičnih povesti, od bogoslovcev prestavljenih, od njih pa popravljenih. Tudi v poznejših službah, še celo kakor škof, so pisali zdaj temu učitelju, zdaj onemu duhovniku, naj se puskusijo s peresom narodu v prid. Pesnike so vabili, ko so izdali „Ahacelnove pesni“; možé, za šolo vnete, so vabili na delo, ko so na prošnjo takratnega c. kr. ministerstva zlagali „knjige za ljudske šole“ pri koroških in štajerskih Slovencih; duhovnike so vabili na delo, ko so spisovali „Življenje svetnikov“, in vse poprek so pozvali na slovensko polje, ko so odprli Drobtnice, naj bi bučelicam enako v njih predele marljivo znašali duhovno hrano za verne Slovence. Gotovo je, da bi mnogi pisatelji nikdar ne bili za peró prijeli, ko bi jih Slomšek ne bili spodbujali, napeljevali, podpirali. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Razne sorte umetnega gnoja kdaj in kako se ga z pridom posluževati.

M. Krompirju, ktera rastlina zemljo močno izsrka in oslabi, se le redkokedaj z umetnim gnojem gnoji. Bolj navadno je, da se prejšnji setvi pred krompirjem z koščeno moko ali superfosfati gnoji. Neposredno za krompir pa se mora rano spomladi z takimi gnojili gnojiti.

Posebno za peso se mnogo umetnega gnoja rabi. Pesa potrebuje posebno mnogo kalija pa tudi fosforove kisline in gnilca. Zato se mora za vse te redivne snovi skrbeti in ji toraj z kalijevim ali kalijevim in amonijakovim superfosfatom 6—8 novih centov na hektaro gnojiti. Zanesljive gnojne tovarne prodajajo tudi posebni gnoj za peso, ki ima vse tri snovi v pravi razmeri med seboj pomešane v sebi. Taka posebna gnojila imajo tudi že za pšenico, ječmen, hmelj, sočivje, lan, travnike in vinograde. Vendar pa mora, kdor se jih hoče z pravim pridom poslužiti, prej prst svojega zemljišča od učenega kemikarja preiskati dati, da pozvé, v kateri zmesi in sestavi posebno umetno gnojilo na njegovem polju največ hasni. Gnojenje z umetnim gnojem na zamakanih in umetno narejenih travnikih prihaja vedno bolj v navado in pravijo, da

posebno z razkrojeno koščeno moko lepe učinke dosežajo. Tudi zmesi superfosfatov in žveplenokislega amonika so neki vse priporočilne vredne. Kdor si njive, na katerih si prideluje živinske klaje bodi si detelje, sena ali druge krme, z fosfatovim gnojem gnoji, ta si ne boče samo dosti več ampak tudi dosti boljše klaje pridelal, ker na tako pognojenih njivah pridelana klaja ima po dva do trikrat več rastlinski beljakovine v sebi in je toraj tudi za tolikokrat bolj redivna od one, ki se na navadnem polju pridelal. Veči pridelek dobiva višjo ceno še po boljših lastnostih pridelane krme. Iz sledeče tabelice se vsak naših brancev lahko podučiti, koliko raznih snovi različni pridelovani sadeži poljski zemlji pri dobri žetvi na hektari v kilih odtegnejo.

Ime sadeža	Koliko vzame na hektari pri dobri žetvi v kilih					
	kallja	apna	fosfo- rove ki- sline	Magne- zije	žveple- ne ki- sline	gnojlica
Pšenica .	33	11	28	5	4	62
Rž	48	15	27	6	5	51
Ječmen . .	27	9	18	4	4	43
Krompir .	92	13	30	9	12	60
Pesa . . .	233	45	43	10	5	119
Grah . . .	46	55	25	15	13	88
Detelja . .	166	166	47	88	26	191
Vino . . .	30	21	21	14	16	9

Iz tega se vidi, da pesa in detelja zemljo najhujše izsesa, potem pride krompir in grah, rž in pšenica in slednjič vino in ječmen.

M. Pomoček zoper steklino. Kot zdravilo proti ti grozoviti bolezni se priporoča „Veliki ali omanov koren“ *Alantwurz* (*Inula Helenium*), ki tudi po naših krajih precej pogosto raste. Mora se pa rabiti predno popadenega krč viti začne. Za človeka, ki je bil od steklega psa ali od ktere druge stekle živali popaden, se vzamejo 3 loti te korenine, se dobro stolče in blizo dva poliča mleka na nje vlije. To nalito mleko se pusti, da se nekoliko vkuha, najbolje na polovico. Ta sokovina se da boleniku zjutra na tešči piti. Pet do šest ur potem se mora pustiti ali vsaj le nekaj malega pa lahkega nekaj ur pozneje povžiti, potem ko je rečeno sokovino popil. Drugi in vsaki sledeči krat se 4 loti te korenine na mleku skuha in se pet dni zaporedoma na tešči ta sokovina boleniku popiti da. Na kar se mora bolenik vsakokrat nekaj potiti. Za konje in govejo živino se vzame po tri do štirikrat toliko korenine omanove. Stekel pes je popadel in nagrizel celo čredo goveje živine. Razdelili so jo na dva kampa in prvega na povedan način zdravili in vse živali oteli, med tem ko so drugega vse poginile. Iz Amerike zlasti iz Pensilvanije se poroča, da so bili pogosto ljudje in živali na tak način oteti.

Sejmovi. 12. avg. sv. Lovrenc v puščavi, Svetina, Veržej; 14. avg. na Ptujski gori; 15. avg. sv. Trojica v Slov. gor. 16. avg. Lembah, Sevnica, Mozirje, Vozenica, Straden, Strass, sv. Vid pod Ptujem; 17. avg. Jarenina, Rottenberg; 18. avg. sv. Jakob v celjskem okraju.

Dopisi.

Iz Maribora. (Volitve) volilnih mož v mariborskem, št. lenartskem in slov. bistriškem okraju so le deloma dokončane. Do sedaj so sledeči možje izvoljeni a) v mariborskem okraju: Jožef Kreiner v Bergenthalu, Jožef Peč in Miha Jank v Studenčih, Anton Thaler (prebiva v Gradcu) in Martin Lorber v št. Ilju, Jakob Ratej v Bistrici pri Lembahu, dr. Fr. Radaj v Frauhauseu, Janez Marko v Kamci, Janez Dobaj in Jožef Wratschko pri sv. Juriju na Pesnici, Miha Valant v Gorici, Anton Pečovnik v Grušovi, Franc Weingerl, Jakob Pezdicek, Andrej Čep, Simon Jager, Franc Lorber in Janez Sirk pri sv. Jakobu v Slov. goricah, č. g. Janez Simonič v Jarenini, Janez Hleb v Jelovcu, Juri Frangež v Ješencah, Franc Rošker v Kaniži, Franc Rečnik v Gornj. Hočah, Franc Vornik v Spod. Hočah, Jožef Rečnik v Račah, Jožef Kožuh v Gornj. Kungoti, Janez Robič v Lembahu, Stefan Čerič v Digošah, Jakob Terglec v Loki, Jakob Marko pri sv. Marjeti na Pesnici, Juri Gojčič v Prepolah, Simon Prauzel v Trničah (sv. Marjeta na Dravskem polji), Jožef Sagadin v Morji, Jožef Vauhnik pri sv. Miklaužu na Dravskem polji, Miha Mohorko v Orehovi vesi, Andrej Lobnik na Pohorji, Janez Rošker in Janez Supanič v Pesnici, Andrej Moder v Pekarjih, Stefan Šunko v Pivoli, Franc Bresner na Plaču, Franc Fingušt v Podovi, Franc Ledinek v Poličji vesi, Franc Vrečko v Rančah, Peter Frangež v Rogozi, Janez Poš in Janez Kramberger v Rošpahn, Martin Pungartnik v Razvanji, Jožef Wreg in Janez Komauer v Slivnici, Jožef Ajdič v Skokah, Gašpar Dreisiebner v Speisenegu, Juri Černe v Solčavi, Valentin Rajšp v Traguču, Jožef Wiesthaler v Brestenici, Alojz Vračko v Oseku, Anton Hernet v Svičini, Miha Valel v Bohovi, Franc Vračko v Volčjem dolu, Juri Šerbinček v Vrtišah, Anton Kniplič in Janez Jager v Selnici pri Muri, Leopold Hantz v Cirkbergu, Jožef Hauptman v Cirknici, Simon Pivec v Cvetkovcih. Ti so že izvoljeni. Sledeče srenje pa še imajo voliti: Dobreg, Bistrica pri Rušah, Gradiška, Johannesberg, Karčovina, Krecenbah, sv. Križ (2), Kumen, Leitersberg (3), Lobnica, sv. Lovrenc (2), Ruše, sv. Martin pri Warmbergu in na Pohorji, sv. Peter (3), Poberž, Rancenber, Radvanje (2), Rottenberg (2), Slemen, Gornj. in Spod. Duplek, Vale, Selnica ob Dravi (2), Ciglence in Cmolnik. b) V št. lenartskem okraju so že izvoljeni: Janez Peklar v Andrencih, Vincenc Kermek pri sv. Benediktu, Anton Golob v Gornjem